

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 2 שנה 2024

בית ספר: בית ספר סמי עופר לתקשורת B.A.

הבטים אתיים בעיצוב חוויות משתמש טכנולוגיות

מרצים/ות:

ד"ר נועה מורג יער nmorag@runi.ac.il

מספר הקורס:	2645	סוג הקורס:	סמינריון	שעות שבועיות:	2	נקודות זכות:	2
דרישות הקורס:	עבודה מסכמת	קוד קבוצה:	242264500	שפת לימוד:	עברית		

נושאי הקורס

בסמינר זה נבחן עיצובים של ממשקים דיגיטליים וההשפעות שלהם על המשתמש. ככל ותעשיית ההייטק מתבגרת היא מבינה את האחריות שיש לה על ההחלטות העיצוביות בפיתוח ממשקים שכן לאלו השפעה מרחיקת לכת על הפרט והחברה. מעצבי טכנולוגיות נדרשים להיות מודעים להקשר ההתנהגותי, והחברתי הרחב בו פועלת הטכנולוגיה שהם מייצרים.

בסמינר תחקרו עיצוב של ממשק טכנולוגי או פיצ'ר מסוים וכיצד אלו משפיעים על המשתמש כגון על קבלת ההחלטות, רגשות, יחסים בין אישיים, עידוד לשינוי התנהגות וכדומה. בהתבסס על ידע מחקר, סטודנטים יציעו גם עיצוב של פיצ'ר שיוכל להשפיע לטובה על המשתמש.

שיעור 1: מה בין אתיקה לחווית משתמש (25.3)? (UX)

- הכרות עם מושגים בסיסיים
- הקדמה לחשיבה אתית בעיצוב ממשקים טכנולוגיים
- של מי האחריות? מעצב? בעל החברה? המשתמשים? הטכנולוגיה?
- מעבר על נושאים של הסמינר, דרישות ותיאום ציפיות

1. Tromp, N., Hekkert, P., & Verbeek, P. P. (2011). Design for socially responsible behavior: a classification of influence based on intended user experience. *Design issues*, 27(3), 3-19.

שיעור 2: מניפולציות פונקציונאליות ורגשיות בחווית משתמש דיגיטלית (1.4)

- מה תרמה לנו הכלכלה התנהגותית בעיצוב ממשקים?
- מתי Nudge חיובי הופך לרע מוסרית?
- דיון בהסחות דעת, המלצות ומניפולציה על קבלת החלטות.
- הנחיות של כתיבה אקדמית.

1. Watch Tristan Harris on Ted: https://www.ted.com/talks/tristan_harris_the_manipulative_tricks_tech_companies_use_to_capture_your_attention?language=en

הגשה 1 לשיעור הבא : הצעה למחקר (בזוגות). הגישו עד עמוד אחד בכתיבה אקדמית: מהי הטכנולוגיה שאתם רוצים לבחון, מדוע התופעה מעניינת, מה היקף התופעה, מהי המוטיבציה שלכם למחקר? הוסיפו מראי מקום איפה שנדרש.

שיעור 3: סדנה מעשית: מתודולוגית Value Sensitive Design

- הכרות עם מתודולוגית VSD
- ניתוח טכנולוגיה בכיתה בזוגות
- מעבר על טקסטים שהוגשו

הגשה 2 לשיעור הבא:

הגישו סיכום של הניתוח הערכי על הטכנולוגיה שביצעתם בכיתה. בסיכום פרטו את כל הנקודות שעלו אבל בעיקר התמקדו בהיבט האישי של הניתוח ותארו נקודת מבט ביקורתית כלפי הטכנולוגיה. לדוגמא הפיצ'ר מייצר תחושת חוסר סיפוק והגשמה עצמית.

1. Friedman, B. (2010). Value sensitive design. Read it here: <https://vsdesign.org/publications/pdf/friedman96valuesensitivedesign.pdf>

שיעור 4: בנייה של מחקר אקדמי סביב אתגר אתי - (15.4)

- הגדרת האתגר האתי והקשר לשאלת מחקר והשערות מחקר
- דגשים כיצד מחפשים מאמרים אקדמיים
- התחלת עבודה בכיתה

What is a literature review and why do we need it? <https://www.youtube.com/watch?v=2IUZWZX4OGI>

הגשה 3 לשיעור הבא (אחרי פסח): כתיבת הקדמה של הסמינר

בהקדמה תפרטו את הפיצר הטכנולוגי שאתם בוחנים והבעיה המוסרית. המטרה שלכם עכשיו היא להיות מומחים, גם תאורטית וגם מעשית. ראשית תאורטית:

1. חפשו **מקורות פופולאריים ולמדו היטב את הפיצר הטכנולוגי**. פתחו מסמך כתיבה והוסיפו לשם את הפרטים שאתם לומדים. כללו לפחות 4 לינקים של מקורות פופולאריים. הוסיפו רשימת מראי מקום בסוף המסמך לפי כללי ציטוט APA
2. במקביל **התחילו לחפש מקורות אקדמיים** על מחקרים רלוונטים שבוצעו בנושא שאתם חוקרים. הוסיפו למסמך המחקר 2 מקורות של מאמרים אקדמיים וצינו במשפט תחת מראה המקום מהי הטענה המרכזית של המאמר. המשיכו לחפש מקורות אקדמיים הקשורים בטכנולוגיה/בנקודת מבט ביקורתית שלכם.

שיעור 5: בנייה של סקירת ספרות - (6.5)

- סטודנטים מציגים בכיתה את הבעיה בה הם רוצים להתמקד.
- ניסוח שאלת מחקר והשערות מחקר
- התחלת בניית סקירת ספרות מבוססת שאלת מחקר והשערות מחקר

הגשה 4 לעוד שבועיים:

הוסיפו למסמך המחקר שלכם את מבנה סקירת הספרות התומך בשאלת המחקר וההשערות שלכם. אם יש צורך המשיכו לדייק את שאלת המחקר וההשערות. מבנה הסקירה הוא רשימה הכוללת נקודות עיקריות של סקירת הספרות והמאמרים הרלוונטים שנמצאו התומכים בכל נקודה. שימו לב להוסיף למסמך את פרטי המאמר בצורה של ציטוט APA וכן צרפו 2 שורות הסבר על כל מאמר. סה"כ מאמרים אקדמיים בסקירת הספרות הסופית (לא לשבוע הבא) צריכים להיות 15.

שיעור 6: הצעה לפיצ'ר חדש - (20.5)

- מתודולוגיה נבחרת בסמינר (הגדרת השדה, פרוטוקול בדיקה)
- תכנון ויצירה של פיצר חדש בפיגמה (התחלה בכיתה והמשך בבית)
- כיצד כותבים מתודולוגיה

הגשה 5 לשיעור הבא:

הגשת מסכי פיגמה ראשוניים

שיעור 7: בדיקות שמישות - (27.5)

- סטודנטים מציגים פיצר חדש
- הנחיה ליציאה לבדיקות שמישות

הגשה 6 לשיעור הבא (לפי קצב התקדמות הפרויקטים):

ממצאים בדיקות

עמוד מתודולוגיה

שיעור 8-10: הנחית פרויקטים בכיתה

במהלך שיעורים אלה נלמד חומר חדש ותהיה הנחיה נקודתית על כל פרויקט. יש להגיע עם חומרים למפגשים/שאלות לבירור עם המרצה. בשבועות אלה יהיה גם שיעור השלמה אחד בזום סטודנטים מציגים למרצה התקדמות מבחינת איטרציות של הפיצר החדש ואיסוף נתונים מבדיקות שמישות, ניתוח תמטי של תוצאות ראיון/תצפית משתתפת (2-3 נבדקים). המטרה היא בסוף שיעור 10 שיהיו לכם ממצאים וכל שישאר לכם במהלך הקיץ הוא לכתוב!

שיעור 8: בשיעור זה נתמקד בכתיבת תוצאות המחקר

שיעור 9: בשיעור זה נתמקד בהנחיות לכתיבת עבודה סמינריונית

שיעור 11: פרזנטציה של חלקי ההגשה וסיכום הסמסטר

הגשה של הסמינר הכתוב עד ה-1.9.2024

מטרות הקורס

כמעצבים עתידיים של טכנולוגיות, סמינר זה יתן לכם כלים לבחון ממשקים טכנולוגיים יומיומיים באופן ביקורתי. סטודנטים ירכשו ידע תאורטי וכלים מתודולוגיים על מנת לבצע מחקר יישומי. תחומי הידע סמינר זה כולל הם תחומי "מדע טכנולוגיה וחברה" (Science technology studies), "עיצוב מכליל" (Inclusive design), "עיצוב מבוסס ערכים" (Value Sensitive design), ו"עיצוב אחראי" (Responsible design). כמו כן מטרת הסמינר להעמיק מטרה נוספת היא להעמיק ולצבור ניסיון ביכולת כתיבה ומחקר אקדמי.

מבנה ציון הקורס

דרישות הסמינר

- הגעה לשיעורים והשתתפות פעילה
- קריאה של מאמרים אקדמיים רלוונטים לפרויקט המחקר
- הגשות תרגילים קטנים במהלך הסמסטר (מטרת הגשת התרגילים היא 1) לשפר את יכולת הכתיבה האקדמית שלכם ו- (2) לקדם אתכם כמה שניתן בכתיבת העבודה הסופית
- הגשה סופית של מחקר אישי- העבודה בסמינר היא בזוגות ומבוססת על ניתוח של טכנולוגיה דיגיטלית ספציפית לבחירתכם (ניתן לבחור כל מוצר טכנולוגי דיגיטלי קיים, אפליקציה, אתר אינטרנט, מערכת הפעלה ועוד). הוראות מדויקות ימסרו בכיתה.

ציון הקורס

חובת הגשת תרגילים בזוגות - 30%

הגשת סמינר כתוב (עד 1.9.2024) - 70%

דרייב של הקורס להגשות: https://drive.google.com/drive/folders/1ThP2sjQQ4MqLrwYSFcGRePueUtxLP9k0?usp=drive_link

רשימת קריאה

1. Baker, P., & Potts, A. (2013). 'Why do white people have thin lips?' Google and the perpetuation of stereotypes via auto-complete search forms. *Critical discourse studies*, 10(2), 187-204.
2. Gray, C. M., Kou, Y., Battles, B., Hoggatt, J., & Toombs, A. L. (2018, April). The dark (patterns) side of UX design. In *Proceedings of the 2018 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems* (pp. 1-14).
3. Friedman, B. (2010). Value sensitive design. Read it here: <https://vsdesign.org/publications/pdf/friedman96valuesensitivedesign.pdf>
4. Tromp, N., Hekkert, P., & Verbeek, P. P. (2011). Design for socially responsible behavior: a classification of influence based on intended user experience. *Design issues*, 27(3), 3-19.